

Viborg Kommune
Att.: Vandprojekter ved Niels Åge
Prinsens alle 5
8800 Viborg
Sendes til: nisk@viborg.dk

Tilladelse og dispensation til restaureringsprojekt i Lånum Bæk

Viborg Kommune meddeler hermed tilladelse efter vandløbsloven til gennemførelse af et vandløbsrestaureringsprojekt i Lånum Bæk, mellem st. 1888 og st. 1422 meter. Projektet berører matriklerne 6a Smollerup By, Smollerup, 19c, 14a og 14c Lånum By, Smollerup. Se vedlagte bilag 1 for oversigtskort over projektområdet.

Viborg Kommune meddeler samtidig dispensation fra § 3 i naturbeskyttelsesloven, idet projektet vurderes at være gavnligt for vandløbet og ikke vil påvirke anden beskyttet natur væsentligt.

Tilladelsen gives på følgende vilkår:

1. Restaureringen af vandløbet skal udføres i overensstemmelse med principperne i det offentliggjorte projekt "Offentliggørelse af forslag til restaureringsprojekt i Lånum Bæk" af 10. juni 2026.
2. Der må ikke ske terrænændring som følge af arbejdskørsel i projektområdet.
3. Indenfor beskyttet natur må der kun køres i eksisterende kørespor medmindre der anvendes køreplader eller bruges trillebør.
4. Kørespor i beskyttet natur må ikke forbedres med vejfyld (jord, flis, murbrokker el.lign). Hvis der er for vådt, anvendes køreplader.
5. Adgangsveje skal følge skitseringen på kortet på bilag.
6. Projektet må ikke påvirke vandstanden uden for projektområdet.
7. Ved arbejdets udførelse skal det sikres, at der ikke sker udvaskning af sand, jord eller tørv til nedenfor liggende vandløbsstrækninger, subsidiært at evt. aflejringer forårsaget af anlægsarbejdet oprenses som led i projektet inden arbejdets afslutning.
8. Projektet må ikke føre til ændret afvanding af vandløbsnære arealer. Vandspejlskoten må maksimalt ændres 5 cm ved udlægning af gydegruset.
9. Anlægget færdigmeldes til Natur og Vand, der herefter kan syne arbejdet.

Dato: 18-08-2026

Sagsnr.: 26/12817
Sagsbehandler: vpflr

Direkte tlf.: 87 87 55 59
Direkte e-mail: flr@viborg.dk

Side 1 af 11

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Det bemærkes, at Viborg Kommune, hvis vilkårene eller senere anvisninger ikke efterkommes, er berettiget til at foretage det fornødne på ansøgers bekostning. Afgørelsen kan først udnyttes, når klagefristen er udløbet, og der ikke er indkommet klager

Lovgrundlag

Alle former for restaureringer, som f.eks. etablering af kunstige overhængende brinker, placering af større sten, placering af planker eller lignende ved vandløbsbunden, etablering af strømkoncentratorer og etablering af gydebanks, kræver en tilladelse efter vandløbsloven. Ligeledes kræver enhver form for tilstandsændring i beskyttet natur en dispensation fra naturbeskyttelsesloven.

Tilladelsen er givet efter:

- Vandløbslovens § 37 (LBK nr. 1217 af 25. november 2019)
- Kapitel 2 i Bekendtgørelse om vandløbsregulering og -restaurering m.v. (BEK nr. 834 af 27/06/2016)
- Naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2 (LBK nr. 927 af 28. juni 2024), idet der dispenseres fra § 3 i samme lov.

Habilitet

Viborg Kommune har forholdt sig til myndighedshabilitet i denne sag, da der er tale om en ansøgning fra én faggruppe i kommunen til en anden.

Team Vandprojekter har søgt om tilladelse til projektet og det er Team Natur- og vandløbsbeskyttelse, der er myndighed i spørgsmålet om tilladelse efter § 37 i vandløbsloven. Der er imidlertid ikke personoverlap mellem de to teams, og den faglige kompetence til at træffe afgørelser på området er samlet i Team Natur- og vandløbsbeskyttelse, som også træffer afgørelse i eksterne ansøgninger.

Team Natur- og vandløbsbeskyttelse vurderer, at det ansøgte ligger inden for, hvad der normalt vil blive givet tilladelse til ifølge vandløbsloven, naturbeskyttelsesloven, samt klagenævnsspraksis, og det vurderes derfor, at det ikke er hverken fagligt meningsgivende eller formelt nødvendigt, at lade sagen behandle i en anden del af kommunen eller at indhente en udtalelse fra en anden myndighed eller et privat organ om sagens løsning.

Beskrivelse af projektet

Formålet med restaureringsprojektet er udlæg af dødt ved og store skjulesten, hvilket vil betyde bedre forhold for fisk og smådyrsfauna tilknyttet vandløbet. Yderligere er formålet at øge mængden af egnede skjul- og opvæksthabitater for vandløbets ørredbestand. Det er forventningen at udlægning af hårdt substrat forbedrer forholdene for bentiske alger ved at øge substrattilgængeligheden og hydromorfologisk variation. Dette vil typisk medføre en større diversitet af perifytiske alger samt bedre etablering af strømtilpassede arter. Eventuelle negative effekter vurderes primært at være kortvarige og knyttet til anlægsfasen (øget turbiditet). I næringsrige vandløb kan der lokalt opstå øget algevækst, men dette forventes i vid udstrækning modvirket af forbedrede strømningsforhold og

øget græsning fra makroinvertebrater. Samlet vurderes projektet at have en neutral til positiv effekt på kvalitetselementet benthiske alger, med størst sandsynlighed for forbedret økologisk tilstand eller ingen væsentlig negativ påvirkning.

Projektet har beskrevet følgende tiltag:

- Størrelse på skjulesten: ca. Ø 25–40 cm
- Mængde skjulesten: ca. 8–12 ton
- Antal pæle: ca. 25 stk.
- Dødt ved udlægges fra naturlig brinknær bevoksning

Skjulesten udlægges brinknært og skiftevis på henholdsvis sydlig og nordlig brink, så der skabes mulighed for, at bækken kan begynde at selvmæandre og dermed danne flere underskårne brinker, der traditionelt udgør væsentlige skjul for fisk. Udlægning af sten sker manuelt.

Dødt ved udlægges primært i form af grenmateriale, der allerede findes brinknært. Der foreligger faglig evidens for, at netop grene placeret i lavvandede zoner (under ca. 30 cm vanddybde) har stor betydning som skjul for fiskeyngel. Dødt ved fastgøres brinknært for at forhindre nedstrøms transport ved høj vandføring og dermed undgå utilsigtede stuvninger.

Tilkørsel sker via eksisterende adgangsveje. Langs den nordlige brink bliver der slået græs, hvilket sikrer gode tilkørselsforhold. Observeres der fugtige arealer, foretages tilkørsel af skjulesten med almindelig trillebør. Projektudførelse forventes at kunne ske over 1-2 dage.

Begrundelse for afgørelsen

Vandløbsmålsætning

Lånum Bæk er målsat til god økologisk tilstand i vandområdeplanerne 2021-2027. Den nuværende tilstand af vandløbet kan ses i genbesøget til vandområdeplanen for 2021-2027. I tabel 1 er angivet den aktuelle tilstand for strækningen i Lånum Bæk. Den samlede økologiske tilstand er god.

Tabel 1: Lånum Bæk (DK vandområde 08847_c)

Samlet økologisk tilstand/potentiale:	God økologisk tilstand
Bemærkning til samlet økologisk tilstand/potentiale:	
Kemisk tilstand:	God kemisk tilstand
Økologisk tilstand/potentiale, planter (makrofyter):	God økologisk tilstand
Økologisk tilstand/potentiale, smådyr (benthiske invertebrater):	God økologisk tilstand
Økologisk tilstand eller potentiale, alger (fykobenthos):	Ukendt

Økologisk tilstand/potentiale, fisk:	God økologisk tilstand
Økologisk tilstand/potentiale, nationalt specifikke stoffer:	God økologisk tilstand

Det vurderes at projektet kan være med til at løfte tilstanden for smådyr og fisk til høj og forbedre de fysiske forhold for bentiske alger.

Afvandingsmæssige forhold og vedligehold

På grund af projektets omfang og karakter vurderes det at tiltagene ikke vil få afstrømningsmæssige og afvandingsmæssige konsekvenser. Lånum Bæk har et gennemsnitligt fald på 5 promille, hvilket gør, at der ikke forventes en ændring i de overordnede afstrømningsmæssige forhold.

Lånum Bæk er et offentligt vandløb beliggende i Viborg Kommune. I regulativet fra 1986 er det beskrevet at vandløbet skal henligge i en naturlig tilstand og der ikke er stillet krav til vandløbets skikkelse. Vandløbets stationeret modstrøms i regulativet. Projektet vil blive indarbejdet ved den næste regulativrevision af vandløbsregulativet.

Der ændres med afgørelsen ikke på ansvaret for vedligeholdelsen af åen. Det er fortsat Viborg kommune der står for vedligeholdelsen.

Natura 2000

Ifølge habitatbekendtgørelsen (BEK nr. 1098 af 21. august 2023) skal der foretages en vurdering af om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Projektet er ikke beliggende indenfor et habitatområde. Nærmeste habitatområde er 39: Mønsted og Daugbjerg Klakgruber og Mønsted Ådal. Udpegningsgrundlaget er bl.a. Odder, Bækklampret og Grøn kølleleguldsmed. De fysiske ændringer i vandløbet vil være til gavn for den gunstige bevaringsstatus for Bækklampret og Grøn kølleleguldsmed.

Der er ikke kendskab til forekomst af bilag IV arter i projektområdet. Der er dog mulighed for, at bl.a. odder findes i området. Projektet vurderes imidlertid ikke at medføre negativ påvirkning på eventuelle bilag IV arter.

Med de givne vilkår vurderer Viborg Kommuner, at restaureringsprojektet ikke vil påvirke bevaringsstatus for udpegningsgrundlaget i Natura 2000-området.

Naturbeskyttelsesloven

Lånum Bæk er beskyttet efter § 3 i Naturbeskyttelsesloven. Formålet med beskyttelsen i § 3 er at bevare naturområderne som levesteder for vilde dyr og planter. Alle former for tilstandsændringer i beskyttet natur kræver dispensation. Det er Viborg Kommuner vurdering, at det aktuelle projekt ikke vil føre til væsentlige ændringer i vandløbets fysiske forhold. Der kan derfor meddeles dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 med den begrundelse, at

projektet kun vil påvirke naturtilstanden i vandløbet kortvarigt, hvorefter forholdene for fisk og smådyr forbedres.

Der ligger desuden beskyttet natur indenfor arbejdsområdet. Tæt ved vandløbet er der beskyttet eng og i den østlige ende af projektområdet er der beskyttet mose. For at undgå væsentlige tilstandsændringer, er der stillet vilkår til oplag og kørsel, der skal sikre den beskyttede natur i forbindelse med arbejdet. Tilkørsel sker primært udenfor beskyttede arealer, der mindst siden 2007 har været holdt græsplæneagtig. I den østlige ende køres der ind i et område der er registeret som mose, men også her har arealet en lang historie med klippet græs. Det vurderes at der med de fastsatte vilkår ikke vil ske en tilstandsændring i de tilstødende beskyttede arealer.

Figur 1: Billede fra ansøger af tilkørselsvej. Højre side i billedet.

Figur 2: Billede fra ansøger af tilkørselsvej. Venstre side i billedet.

Udlægning af skjulesten samt dødt ved vurderes at forbedre naturværdien i vandløbet, idet det vurderes at skabe turbulens og modvirke tilsanding, samt virke som skjulesteder for ørredyngel. De varierede bundforhold vil også øge livsvilkårene for øvrig bundfauna i vandløbet.

Samlet vurderes det, at vandløbsrestaureringen i Karup Å med tilladelsens vilkår vil medføre en positiv påvirkning af miljøet.

Okker

Området hvor gydebankerne udlægges er udpeget som lavbundsareal, desuden er området klassificeret som okkerklasse 4 (ingen risiko). Projektet indebærer heller ikke drænarbejder, og der forventes derfor ikke okkerudvaskninger.

Kommuneplan

Det ansøgte projekt er omfattet af følgende retningslinjer i kommuneplanen 2025-2036 for Viborg Kommune: Lavbundsareal, naturbeskyttelsesområde og

økologisk forbindelse. Naturværdierne i disse områder skal beskyttes. Beskyttelseshensynet går forud for andre interesser. Med vilkårene opstillet i denne afgørelse, sikres det, at disse værdier beskyttes.

Vurdering af Virkning på Miljø

Viborg Kommune har vurderet projektet jævnfør lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM). Viborg Kommune vurderer, at projektet ikke vil medføre en væsentlig indvirkning på miljøet, og at reguleringen i sig selv ikke er af en sådan størrelse, at det er relevant at overveje udarbejdelse af en VVM-redegørelse. Det er derfor kommunens vurdering, at projektet ikke skal screenes for VVM-pligt.

Bemærkninger modtaget i høringsfasen

Der er modtaget bemærkninger fra Fiskeristyrelsen den 8. juli 2026. Fiskeristyrelsen kan anbefale projektet. Viborg Kommune har ikke modtaget yderligere bemærkninger i høringsfasen.

Kulturarv – arkæologiske fund

Der kan være væsentlige fortidsminder i det berørte område. Findes der spor af dette, skal arbejdet indstilles, og Viborg Museum (tlf.: 87 87 38 14) kontaktes med det samme.

Derfor kan du med fordel spørge hos Viborg Museum senest en uge før arbejdet starter, om man evt. vil deltage under arbejdet. På Slots- og Kulturstyrelsens hjemmeside, kan du finde mere information om museumsloven, men du er også velkommen til at henvende dig med konkrete spørgsmål direkte til Museet.

Offentliggørelse

Projektet har været offentliggjort på Viborg Kommunes hjemmeside [Vandløb - Viborg Kommune](#) i en 8 ugers høring jf. bestemmelserne i bekendtgørelse om vandløbsregulering og –restaurering m.v. Der er ikke indkommet forslag til ændringer af projektet.

Afgørelsen offentliggøres på kommunens hjemmeside [Høringer og afgørelser - Viborg Kommune](#) dags dato. Der er fire ugers klagefrist på afgørelsen, jf. klagevejledningen i bilag 2.

Denne afgørelse tilsidesætter ikke eventuelle servitutter og privatretlige aftaler. Der er med denne afgørelse ikke taget stilling til anden lovgivning.

Sådan behandler vi dine oplysninger i Teknik og Miljø

Viborg Kommune behandler dine personoplysninger i henhold til EU's generelle databeskyttelsesforordningen (GDPR). [Du kan læse orienteringen om behandling af dine personoplysninger på viborg.dk](#). Har du ikke mulighed for at tilgå linket, kan du kontakte os for at få materialet tilsendt.

Med venlig hilsen

Florian Rasmussen

Biolog

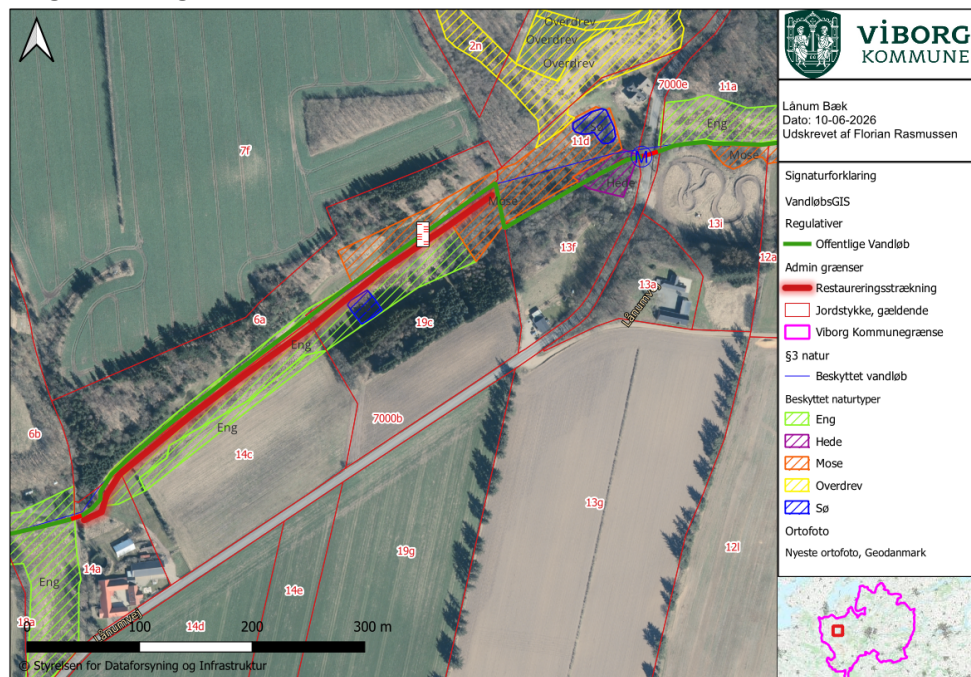
Bilag

1. Oversigtskort
2. Klagevejledning

Kopi til:

- Styrelsen for grøn arealomlægning og vandmiljø, mail@sgav.dk
- Slots- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
- Danmarks Naturfredningsforening – lokal, dnviborg-sager@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening – national, natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening – lokal, viborg@dof.dk
- Dansk Botanisk forening Jylland, dbf.oestjylland@gmail.com
- Dansk Entomologisk Forening, entomologiskforening@gmail.com
- Dansk forening for rosport, dffr@roning.dk
- Dansk kano- og kajakforbund, miljo@kano-kajak.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund lokal, himmerland@sportsfiskerforbundet.dk
- Danske Vandløb, dv@danskevandloeb.dk
- Friluftsrådet LimfjordSyd, Viborg@friluftsradaet.dk
- Kystdirektoratet, kdi@kyst.dk
- Viborg Museum, oldtid@viborg.dk
- Fiskerikontrollen i Nykøbing Mors, inspektoratvest@fiskeristyrelsen.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Viborg Sportsfiskerforening, Jørgen Buch, formand@vsf.dk
- Jørn Kristensen, jorn-k@post8.tele.dk
- Ejer af matrikel nr. 6a Smøllerup By, Smøllerup, 19c, 14a og 14c Lånum By, Smøllerup.

Bilag 1: Oversigtskort

Figur 3: Oversigtskort der viser projektområde og registrerede beskyttede arealer i området.

Figur 4: Der er mulighed for tilkørsel (blå streg) fra eksisterende grusvej til kørefast eng hvor der slås græs.

Bilag 2: Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet og klagefristen er 4 uger fra afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsesdatoen.

Afgørelsen efter vandløbsloven kan påklages af:

1. Den, afgørelsen er rettet til
2. Enhver, der må have en individuel, væsentlig interesse i afgørelsen
3. En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker (jf. vandløbslovens §84).

Offentlige myndigheder, Danmarks Naturfredningsforening og lokale foreninger med væsentlig interesse i afgørelsen er også klageberettigede efter naturbeskyttelsesloven.

Såfremt der bliver klaget over afgørelsen, må den ikke udnyttes medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet opretholder afgørelsen. Miljø- og Fødevareklagenævnet kan dog i særlige tilfælde ophæve denne opsættende virkning.

Klager kan indsendes via klageportalen: [Nævnenes Hus](#). Her kan du også læse mere om klagenævnets sagsbehandling. Klageportalen kan også findes på [borger.dk](#) og [virk.dk](#), hvor du kan logge på med MitID.

Klagen sendes via klageportalen til Viborg Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i klageportalen.

Klagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om klageportalen. Hvis du på grund af særlige forhold ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til kommunen, som har truffet afgørelse i sagen. Kommunen videresender herefter anmodningen til klagenævnet, som afgør, om anmodningen kan imødekommes.

Gebyr

Det koster et gebyr at klage over afgørelsen. Gebyrets størrelse er pr. 1. februar 2017 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer.

Klagegebyret opkræves af Nævnenes Hus. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved giroindbetaling. Gebyr skal indbetales inden for en fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Gebyret tilbagebetales, hvis:

1. klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2. klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3. klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for at efterkomme afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis:

- der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førstestansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- klager trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Spørgsmål om betaling og tilbagebetaling af gebyr afgøres af Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Nævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Hvis du vil indbringe afgørelsen efter naturbeskyttelsesloven for domstolene, skal det ske inden 6 måneder, fra du har modtaget dette brev.